Nyomtatott 1987 74

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

II. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM. Ára: 30 fillér. 1960. FEBRUÁR 8.

HOGYAN ZÁRULT A FÉLÉV

Legjobb a kereskedelmi kar 3,75-tel, az általános kar 3,55-tel jórendű

Minden karon a IV. évesek vezetnek

Az általános közgazdasági kar 4 évfolyamán **2219 vizsgát kellett letenniök hallgatóinknak.**

Feltétlenül kedvezőtlen jelenség, s a tanulmányi fegyelem még mindig meglevő lazaságaira hívta fel a figyelmet, hogy **200 vizsgát (az összes vizsga közel 10 százalékát)** hallgatóink a rendes vizsgaidőszakban nem tettek le. Feltűnő például **a II. évfolyam pénzügy szak hallgatóinak nagyarányú távolmaradása** a könyvviteli vizsgákról és a III. évfolyam pénzügyi szakon — a vizsgaidőszak 30-ig történő kiterjesztése ellenére — fegyelmezetlenséget mutat, hogy a hátralévő néhány napra 80 vizsgát halasztottak.

Általános kar: elégtelen a vizsgák 5 százaléka

Az általános közgazdasági kar hallgatói eddig letett **vizsgáinak átlaga 3,55, vagyis eléri a jórendűség színvonalát.** Ez az eredmény önmagában a hallgatókkal szemben támasztott komoly követelményeket figyelembe véve megfelelő. Különösen kedvezőnek ítélhető, hogy a letett vizsgák több mint fele jó- és jeles eredményű volt, habár az elégtelenek száma az összes vizsgáknak kereken 5 százalékát teszi ki. Mégis, különleges nyomatékkal kell felhívni a figyelmet, hogy sok hallgató rendkívül gyenge munkát végzett: **a letett vizsgák 1/5-e nem haladta meg az elégséges színvonalat.** Az elégséges eredményt pedig — a jegy elnevezése ellenére — egyáltalán nem tartjuk elégségesnek.

A legjobb átlageredményt — mint már évek óta — **a IV. évfolyam érte el (3,91), míg a leggyengébb vizsgaeredményt a II. évfolyam produkálta (3,30).** Az I. (3,50) és a III. évfolyam (3,46) nagyjából a kari színvonalon mozgott. Az évfolyamátlagok mögött természetesen igen nagy különbségek húzódnak meg. **Az I. évfolyamon legjobb eredményt a tanári „B" szak (3,85), leggyengébbet a pénzügyi szak (3,26) érte el.** A II. évfolyamon ugyancsak a tanári „B" szak és pénzügy szak (3,18) eredményei képviselik a szélsőségeket. Ugyancsak a pénzügyszak gyengébb eredménye III. évfolyamon (3,35), míg a IV. évfolyam az általános szak 4,03 „kari csúcsteljesítménye" emelhető ki.

A pénzügyszakosak rosszak könyvvitelből

A rendelkezésre álló szűk terjedelem természetesen nem teszi lehetővé a felsorolt számok, s különösképpen az egyes tárgyak vizsgaeredményeinek elemzését. **Említést érdemel azonban, hogy a pénzügy szak II—III. évfolyamon különlegesen kirívó könyvviteli eredmények születtek,** hogy ez az egyetlen tárgy, amelyből kettes körüli átlageredmény alakult ki. Ez a tény felhívja a figyelmet a számviteli tárgyak fokozott tanulásának szükségességére, amihez a tanszék már a II. félév folyamán minden lehetőséget biztosít. Gyengére sikerültek a **II. évfolyam gazdaságtörténeti vizsgái is,** ami egy általános problémára hívja fel a figyelmet: hallgatóink, akiknek nagy része év közben egyáltalán nem foglalkozik az anyaggal, arra gondolt, hogy a vizsgaidőszakban rendelkezésére álló 3—5 nap elegendő lesz a terjedelmes, 1 éves anyag eredményes elsajátításához. Ezen elképzelésükben természetesen messzemenően csalatkoztak kellett. Nagyon megbosszulta magát az a körülmény is, hogy a hallgatók jórésze vagy egyáltalán nem jegyzetel vagy csak gyenge értékű jegyzeteket készít az előadásokon, s így a vizsgák folyamán az előadásokon részletesen kifejtett anyagok számonkérése sokszor megoldhatatlan feladatok elé állítja egyes hallgatóinkat. A vizsgák tapasztalatait az általános közgazdasági kar hallgatóinak már a második félévi munkájuk során hasznosítaniok kell.

Remélhetőleg a következő félév tanszékeink munkájában is további eredményeket hoz és sikerül kiküszöbölni azokat a hiányosságokat, amelyek például több tanszéki vita elnapolása, egyes oktatóink tudományos munkában elért még közel sem kielégítő előrehaladása formájában az elmúlt félévben fennállott.

Iparkar: gazdaságtörténetből sok az elégséges a II. éven

A vizsgaidőszak fontos „mutatója" a megjelenési arány: az ipari kar a jelen félévben jóval kevesebb távolmaradóról számolhat be, mint a múlt évvégi vizsgák idején. A valamely okból meg nem jelentek száma mintegy kétharmadára, az elmulasztott vizsgák száma felére csökkent.

Az egyes évfolyamok előző évi átlageredményeiket lényegesen megjavították, **különösen a negyedik évfolyam, amely 3,37-es átlagával** nemcsak a saját, előző féléves átlagát emelte meg, hanem az 1958/59-es elődjéhez képest is kitűnt.

Az első évfolyamon, mint minden évben, **most is a matematika igényelte a legnagyobb „befektetést".** Bár ez a tény köztudomású és a tanszék a zárthelyi dolgozatokkal, konzultációs lehetőségekkel igen nagy segítséget adott, az átlageredmény még sem javult, sőt, valamelyest romlott.

A másik nagy elmélyedést igénylő tárgy a politikai gazdaságtan. Itt a bukások számának csökkenése miatt javulás mutatkozik az átlageredményben. Sokat javult az ipari technológia átlaga, de még mindig csak 3,12. **Az elsősök 3,27-tel végezték a félévet.** A második évfolyamon valahogy 3,29-re stabilizálódott az eredmény, legalábbis ami az évfolyamátlagot illeti. Ezen belül a szórás már elég nagy: a tavalyi politikai gazdaságtan bukásokból számosan tanultak; idén sokkal jobb eredményeket láthattunk e tárgynál. **Ellentétképpen azonban a gazdaságtörténet mintha háttérbe szorult volna: itt kétszer annyi az elégséges, mint az előző évben.**

A harmadik évfolyam átlageredménye 3,36, kétségtelenül javult: oroszlánrésze van ebben a tudományos szocializmus, a jogi ismeretek és a nyelvi vizsgák jó eredményeinek. Hallgatóink ezen az évfolyamon azonban jobb átlagot is elérhettek volna, ha az ipari könyvvitelből nem elégszenek meg a közepes és annál rosszabb tudással.

Legtöbbet a szaktárgyak eredményei javultak

A negyedik évfolyam jól használja ki az utolsó egyetemi év adta tanulmányi lehetőségeket. Tisztában vannak azzal, hogy elhelyezkedésüknél a legjobb ajánlás a jó eredmény lesz. Ezen az évfolyamon érik meg az előző évek sok alapozó tananyaga szaktudássá a szaktanszék hathatós segítsége mellett. Az ipargazdaságtani szemináriumokon új módszer szerint folyt az anyag átvétele: egy központi téma sokoldalú, mélyebb feldolgozását végezték el. A hallgatók folyamatos felkészülését vállalati tervezésből rendszeresen ellenőrízték gyakorlatok és zárthelyi dolgozatok segítségével.

Az iparkar átlaga: 3,48

Legtöbbet javultak az eredmények a két ipari szaktárgyból, az ipargazdaságtanból és iparvállalati tervezés- és szervezésből; előbbinél meghaladták a négyes átlagot. Aránylag fiatal és sok nehézséggel küzdő tárgy a közlekedés és fuvar, de hallgatóink ennél is jobb eredményeket értek el az előző évihez képest.

A közlekedési specializáció szaktárgyainak átlaga megközelíti az évfolyamét s csak azért marad el néhány tizeddel attól, mert a nyelvvizsgák gyengén sikerültek.

Kereskedelmi kar: az I. évesek a legrosszabbak politikai gazdaságtanból

A vizsgaeredmények minden alkalommal tükörképét adják egy-egy félévben végzett tanulmányi munkának. A kereskedelmi kar hallgatói is zömmel túljutottak az e félévi vizsgaakadályokon. A kar délelőtti hallgatóinak száma 429 fő, ebből a külkereskedelmi szakon tanul 240, a belkereskedelmi szakon 189 hallgató. A letett vizsgákat értékelve megállapítható, hogy a tanszékek ebben a félévben is — véleményünk szerint helyesen — a tananyagok színvonalának emelésével párhuzamosan emelték a vizsgák minőségi követelményeit. Amint a tapasztalatok bizonyítják a tanszékek fokozottabban megkövetelték a hallgatóktól az elméleti és gyakorlati ismeretek összekapcsolását, valamint a szélesebb körű szakirodalmi tájékozottságot. Ezek a követelmények arra kívánták serkenteni a hallgatókat, hogy a szűken vett, tananyagokon kívül használják fel a megismert szakirodalmat és főleg a IV. évesek gyakorlati tapasztalataikat is.

A vizsgaidőszak végéig letett vizsgák eredményeit értékelve megállapítható, hogy a **kar hallgatóinak átlaga 3,57,** ezen belül a külkereskedelmi szaké **3,75,** a belkereskedelmi szaké **3,32. A legjobb eredményt a külker. szak IV. évfolyama érte el,** melynek átlaga: **3,98, a leggyengébbet a belker. II. évfolyam** 2,93-as átlaggal és a belker. III. évfolyam, amely 3,23-as átlaggal végzett.

A letett vizsgák közül 601 jeles, 733 jó, amely összesen több mint a fele az összesen letett vizsgák számának. Ez persze nem rossz eredmény, de elsősítja ezt, hogy a karon **144 bukás volt,** az összvizsgák 5,5 százaléka, az elhalasztott vizsgák száma 206 kb. 7 százaléka az összes vizsgáknak.

A belkereskedelmi szakon a **legjobb eredményt a szaktárgyakból érték el a hallgatók.** Így a III. évfolyam kereskedelem gazdaságtanból 4,05, a IV. évfolyam 3,94-es átlagot ért el. Viszonylag kielégítőnek mondható az I. évfolyam politikai gazdaságtan 3,39-es, és a matematika 3,13-as átlageredménye. Leggyengébb eredményt értek el a II. évfolyamon áruismeretből 2,54 és a III. évfolyamon könyvvitelből, 2,31-es átlaggal. Ezeknél a tárgyaknál a bukások száma is magas.

A külkereskedelmi szakon a legjobb eredményt a III. és IV. évfolyam érte el idegen nyelvekből, 4,20-as átlaggal. Ezt az eredményt értékessé teszi az is, hogy egyetlen bukás sem volt e tárgyból. Igen jó eredményt értek el az I. évfolyam hallgatói áruismeretből 4,21-es átlaggal. **A legrosszabb eredményt az I. évfolyam politikai gazdaságtanból érte el 3,37-es átlaggal és 10 bukással,** valamint a II. évfolyam könyvvitelből 3,13-as átlaggal és 11 bukással.

A tanszékek véleménye szerint a hallgatók felkészülése általában jobbnak mondható, mint az előző félévben. A legtöbb problémát a belkereskedelmi szak II. és III. évfolyama okozza, ahol meglehetősen gyengék az eredmények és sok a bukás. A bukások és gyenge tanulmányi eredmények okának a rendszertelen tanulmányi munkát, egyes hallgatók hanyagságát jelölhetjük meg. Feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy a II. félév a gyenge tanulmányi eredményt elért hallgatókkal a KISZ és a tanszékek, valamint a dékáni hivatal foglalkozzék és ahol ez szükséges, keményebb eszközökhöz nyúljanak, hogy észretérítsék a hanyag embereket.

A vizsgaeredmények minden esetben utat mutatnak mind a hallgatóknak, mind a tanszékeknek. Megmutatják, hogy kik jártak jó úton, kik haladtak rossz irányban. Reméljük, hogy mindenki tanul az eredményekből és a megfelelő utat választja, hogy e tanulmányi év végén jobb eredmények szülessenek, mint ebben a félévben. A leghelyesebb törekvés az átlageredmények emelése mellett a bukások számának csökkentésében kellene, hogy megnyilvánuljon. Reméljük ezzel a törekvéssel minden hallgató egyetért és igénybe veszi ennek elérése érdekében a tanszékek segítő készségét.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

Kint maradtam . . .

Első előadás a kongresszus anyagából

A kongresszus anyagát feldolgozó előadássorozat első előadását Szabó Kálmán elvtárs, a Politikai Gazdaságtan Tanszék docense tartotta, „Gazdasági helyzetünk és jövő fejlődésünk fő problémái" címmel. Az I. előadót zsúfolásig megtöltő hallgatóság előtt Szabó elvtárs elemezte gazdaságunk 1956 óta végbement fejlődését. Kiemelte a gazdasági élet szilárdságát. Ezt mutatja az a tény, hogy az 1957 előtti években általában növekvő külföldi adósságunk az utóbbi években csökkenő tendenciát mutat. A fogyasztás és felhalmozás aránya kezd normalizálódni. Számottevő eredményeket értünk el a műszaki fejlesztés, anyagtakarékosság és gazdaságosság terén. Folytatódik a termelés szerkezeti átalakulása is.

Részletesen foglalkozott a munkásosztály és a parasztság helyzetével.

A továbbiakban elemezte a behozatal és kivitel alakulását, majd az életszínvonal kérdésével foglalkozott. Kiemelte a kongresszusi munkaverseny szerepét, szólt az új árrendszerről és részletesen foglalkozott az egészében helyesen fejlődő gazdasági életünk és a gazdasági irányítás ma még meglevő hiányosságaival.

Előadásának további részében Szabó Kálmán elvtárs a gazdasági fejlődés perspektíváiról beszélt. Megállapította, hogy bár a második ötéves terv előirányzata szerint az ipari termelés hozzávetőleg ugyanolyan mértékben növekszik, mint az 1951—58. év között, ez mégis gyorsabb ütemű fejlődést jelent. Ugyanis a termelés 75 százalékkal magasabb bázisáról indul. Amellett a fejlődés üteme a társadalmi újratermelés egészére vonatkozik, s nemcsak az iparra. A terv a társadalmi termelésnek nem akármilyen bővítését irányozza elő, hanem igen *intenzív* bővítését. A népgazdasági fejlődés gyorsabb ütemének érzékeltetésére összehasonlította a második ötéves terv előirányozta nemzeti jövedelmet a korábbi évek nemzeti jövedelmének termelésével. Szólt a beruházások növeléséről és az ezzel kapcsolatos kérdésekről.

Végezetül megállapította, hogy pártunk gazdaságpolitikája a néptömegek, a társadalmi haladás alapvető érdekeit fejezi ki, s a történelmi fejlődés objektív törvényszerűségeit tükrözi. Ennek legfontosabb záloga a tömegek széleskörű támogatása, a párt és a tömegek összeforrottsága.

★

A kongresszus anyagát feldolgozó következő előadást Molnár János elvtárs, művelődésügyi miniszterhelyettes tartja.

PÁLYÁZAT

A „Közgazdász" pályázatot hirdet hazánk felszabadulásának 15. éves évfordulója tiszteletére.

Beküldendő olyan vers vagy novella, amely a felszabadulással, vagy az elmúlt 15 év eredményeivel foglalkozik.

A legjobb pályaműveket a következő díjakkal jutalmazzuk:

I. díj 250,— Ft,
II. díj 150,— Ft,
III. díj 100,— Ft,

Valamennyi, közlésre alkalmas pályaművet leközöljük a „Közgazdász"-ban.

A pályaműveket a „Közgazdász" szerkesztőségében, II. emelet 382. sz. alatt kell leadni, 1960. március 25-ig.

Tudományos ülésszak – kiállítás és pályázat a felszabadulási évforduló tiszteletére

Országszerte készülnek a felszabadulás 15. évfordulójának méltó megünneplésére. Egy kis ízelítőt szeretnénk adni a „helyi" programból.

A diákok egy része a tudományos diákkörök előadásain ismerteti önálló művét, oktatóink pedig tudományos ülésszakon szerepelnek. Az Országos Tervhivatallal közösen rendezett ülésen öt referátum hangzik majd el.

A hivatalos ünnepély április 2-án lesz. Dr. Háy László rektor elvtárs mond ünnepi beszédet. Fellép az egyetem ének- és táncegyüttese. Baráti találkozót terveznek a KISZ-klubban szovjet katonaművészekkel, a kollégiumokban pedig beszélgetést volt újpesti, kispesti partizánokkal, a felszabadító hadsereg magyar tagjaival.

Az akkori időkről kiállítást rendeznek, s ezt kiegészítik a szovjet—magyar közgazdasági kapcsolatok fejlődésének dokumentumaival.

KITŰNŐ TANULÓINK

Balkovitzné Somlyós Gabriella, IV. évf. ipar szak.

Hetényi István, IV. évf. külker. szak.

Kéri Judit, IV. évf. számv. szak.

Köves András, IV. évf. külker. szak.

Zagyvai Marianne, IV. évf. ipar szak.

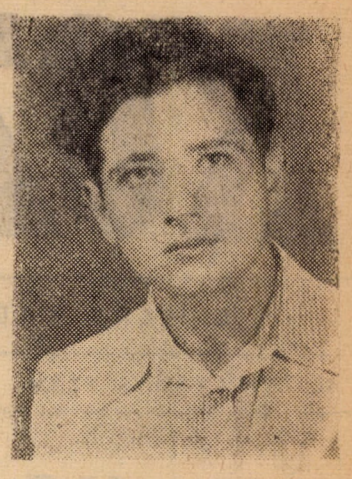

Sárközy Sándor, IV. évf. külker. szak.

Fél év — művelődés, szórakozás

Fél év helyi művelődési és szórakozási lehetőségeit mérlegeljük most, azt, hogy mit biztosított e téren hallgatóinknak az egyetemi kultúrosztály.

Pusztán emlékezetünkből is felbukkan az elmúlt félév néhány fő kulturális eseménye: az elsősök fogadását betetéző hagyományos *Gólyabál*, amelynek előkészítésén közösen fáradoztak a felsőévesek, vagy az *Egyetemi KISZ Klubot megnyitó színvonalas kamaraest* és nagyon jelentősnek tartjuk a népszerű, kimondottan házi jellegű, ifjúsági összejövetel, az *ötórai tea* rendszeresítését.

Az igényesebb, inkább művelődést szolgáló rendezvények között elsőnek az ingyenes *„lemez-esteket"* kell megdicsérni. E hetenként tartott esteket hol szimfonikus-, hol opera-, hol pedig jazz-művek uralták. Persze, első időkben előfordult, hogy negyvenen hallgatták a szimfonikusokat, és kétszázan a jazzt. De ez is az ízlésformáláshoz, kulturális neveléshez tartozik. Nagy kár, hogy valamilyen oknál fogva elmaradt a lemez estek rendezése.

A kollégiumi színpadot sem hagyták üresen. *Az Állami Déryné Színház tartott ott hat előadást*, gazdag repertoárjából. Ezek a színházi estek bizonyára sikerrel hozták közelebb ezt a komoly művelődési formát a vidéki első, másodéves hallgatókhoz.

Bár hasábjainkon egyes esetekben műsorpolitikájáért bíráltuk a *Filmklubot*, el kell ismernünk, hogy nyolc előadása, s az azokat követő viták elősegítették hallgatóink ismereteinek bővülését.

Az előadások közül legsikeresebb az *Ifjúság és erkölcs*-sorozat volt, amelyet a KISZ-szel karöltve rendeztek.

Az elmúlt félévi vendégszereplések közül emlékezetes marad a fóti *Gyermekvárosban* adott műsor, ahol a gyerekek csillogó szemmel, izgatottan nézték a tánccsoport mesejátékát. Az énekkar *a Filharmónia bérleti előadásain szerepelt a munkáshangversenyeken, a hansági ak tiszteletére rendezett esten, és decemberben a budapesti üzemek ifjúmunkásai részére rendezett egyetemi hangversenyen.*

Ezzel fel is soroltuk a főbb rendezvényeket, a kultúrosztály „látható" munkáját. Talán még annyit a bálelleneseknek: a félév folyamán — ha hiszik, ha nem — csak három saját bálunk volt: a Gólya-, a Mikulás- és a Közgazdász-bál.

Az egyetemi kultúrmunka jelentős része a közönségszervezés is. A számok bizonyítják, hogy ez is sikeres. *Opera—Erkel-bérletet 150-en, hangversenybérletet 180-an vettek. A Shakespeare-ciklusra 100 bérletet adtak el, s a félév folyamán 1800—2000 színházjegyet. Minden darabra lehet jegyet kapni az évfolyamszervezőkön keresztül.* A mozilátogatás szervezése mindig jó volt. Ötszázan voltak kollektívan az *Emberi sors*-ot és körülbelül ugyanennyien a *Nyomorultak*-at megnézni. *Most a szovjet film ünnepén szintén szerveznek kollektív mozilátogatásokat.*

A művészeti csoportok között a félév folyamán jól rajtolt a tánccsoport. Szeptemberben sikerült kiegészíteni, s az elsősök komoly munkával, szorgalommal már elsajátították a repertoárt. Az énekkar is jó. Nagyon jól sikerült a november 7-i műsoruk, s ezen felbuzdulva, tavasszal az ELTE és a Műegyetem ének- és szimfonikus zenekarával közös hangversenyt rendeznek, Beethoven- Kodály- és Sosztákovics-művekből, amelynek végén 200 főből álló egyesített kórus énekel majd.

A színjátszók a pártkongresszus tiszteletére színvonalas szavalóversenyt tartottak s bár a december eleji új műsorbemutatójuk nagy részvétlenség mellett zajlott le, komoly szerepekre készülnek. Valószínűleg eljátsszák Max Frisch *És a holtak újra énekelnek* című megdöbbentő, háborúellenes darabját az április végén sorrakerülő országos kultúrversenyen.

Ez a kultúrverseny rendkívül nagy feladatot ró minden együttesünkre. 1958-ban egyetemünk abszolút győztese volt a hasonló versenynek, s szeretnénk, ha ezt újra elérnénk. Előre eláruljuk: megfelelő sikeres szereplés esetén a csoportok nyolcnapos tátrai üdülésben részesülnek augusztusban.

A nevezés már megtörtént. Egyetemünkről a szólisták közül három hangszerszólót (zongora, hegedű, cselló), három szavalót és egy vonósnégyest neveztek be. Részt vesz a kórus is, a tánckar pedig az *Emlékmű* című, a felszabadulás tiszteletére írt táncjátékkal. *Magyar tájak* című képeskönyv jellegű játékkal és egy, a háború értelmetlenségéről szóló absztrakt tánccal vesz részt a versenyen. Benevezték a versenyre az utóbbi időben nagy sikereket elért *Ifjúsági jazz*-t is.

A jövő gazdag terveihez azt kívánjuk hozzátenni, hogy az ilyen érdeklődésű hallgatók, a régi tagok, vagy akik ezután kívánnak tagok lenni, nyújtsanak maximális segítséget a megvalósításhoz.

A mérleg tehát elkészült. S az eltelt félév munkája, a jövő tervei mind-mind pozitív, jó eredményeket mutatnak.

Bögre Katalin

Harcos évtizedek krónikája
Megjelent az új párttörténet

Ideológiai életünk nagy jelentőségű eseménye: a Szovjetunió Kommunista Pártja történetének magyar nyelvű kiadása.

A csaknem ezeroldalas könyv a Szovjetunióban 1959-ben jelent meg. Az új párttörténet nemcsak kijavítja az előző hibáit, hanem számos vonatkozásban túl is megy a régin. Az előző párttörténettel szemben az SZKP történetét napjainkig tárgyalja. A pártnak a II. világháború alatti és utáni tevékenységét magas elvi színvonalon elemzi. A második világháború előtti és alatti eseményekről egyértelmű, torzításoktól mentes elemzést ad, és az e téren még mindig fellelhető ideológiai zűrzavart segít felszámolni.

A mű tagolása, periodizálása nem önkényes, szubjektív. Az ideológiai kérdések elemzése mélyebb, alaposabb, mint az 1938-ban írt korábbi műben, így kiküszöböli annak néhány kategorikus, túlságosan leegyszerűsített megfogalmazását.

A párt történetét nem mint egyes személyek, hanem mint *a kommunisták kollektívájának működését mutatja be.* Így a mű a néptömegek történelemformáló szerepét emeli ki és helyére teszi a nagy egyéniségek tevékenységének jelentőségét.

Túlzásoktól mentesen mutatja be a párt korábbi vezetőinek érdemeit és hibáit; igyekszik kiküszöbölni a személyi kultusz szellemének torzításait. Többek között megmutatja Sztálin tevékenységét, kiemelve érdemeit a szocializmus győzelméért és megszilárdításáért vívott harcban, ugyanakkor azonban nem kendőzi el elkövetett hibáit sem. Kiemeli szerepét a leninizmus védelmében és továbbfejlesztésében, kiigazítja néhány hibás elméleti tételét.

A mű olvasása, tanulmányozása megismerteti olvasójával a világ legerősebb kommunista pártjának harcait. Megismerhetjük belőle a szocializmus építésének minden országra érvényes általános törvényszerűségeit, és segít eligazodni a nemzetközi munkásmozgalom fontos ideológiai és történelmi kérdéseiben.

Gacsályi István

A felszabadult Budapest

Tizenöt év előtti újságok elsárgult lapjai szólnak: romok alól előbújt, üldözéstől szabadult, sokat szenvedett emberek kezdenek élni, új országot építeni; politizálnak és ítélnek. Élvezik a szabadságot, a világosságot a hosszú szolgaság és sötétség után.

A meggyötört Budapest újra éled.

A főváros első szívdobbanásai felejthetetlen élményt jelentenek a kortársnak, és mi, akik már tudjuk, hogy Budapest most él és szebb, mint valaha, izgalommal tratjuk kezünket a lapok pulzusán és olvassuk a híreket.

A Vörös Hadsereg főparancsnoksága első segélyként Budapest éhező népe számára 200 tonna lisztet és 200 tonna árpát utalt ki. Az erről szóló értesítést Csernisov tábornok, Budapest város katonai parancsnoka már át is nyújtotta Budapest polgármesterének. Most folynak az átvételi tárgyalások és a főváros is megtett már minden előkészületet, hogy a főváros éhezői már a legközelebbi napokban némi kenyérhez jussanak, ugyanakkor az Ideiglenes Kormány is nagy erőfeszítéseket tesz Budapest ellátására.

(Szabadság, 1945. február 3.)

★

A Budapestért folyó harc a Vörös Hadsereg újabb dicső győzelmével végződött.

...A szovjet katonák, az utcai harcok tapasztalt mesterei, felszámolták a bekerített németek csoportját. A másfél hónapos ostrom és a heves harcok ideje alatt Budapesten több mint 110 000 ellenséges katonát és tisztet ejtettek foglyul. A foglyok között van a budapesti ellenséges csoport parancsnoka, Pfeffer-Wildenbruch vezérezredes, aki törzsével együtt egy földalatti csatornában esett fogságba.

(A Szovjet Tájékoztatási Iroda hadijelentéséből, 1945. február 13.)

A Vörös Hadsereg bevonulása után a Weiss Manfréd-gyár munkásai azonnal üzemi bizottságot alakítottak, hogy kezükbe vegyék az ország e legnagyobb nehézipari üzemének sorsát. A bizottság január 18-án alakult meg, s első feladatául a gyár megindítását és ezzel a felszabadító Vörös Hadsereg támogatását tűzte ki.

A gyár üzemképes műhelyeit azonnal üzembe állította, megindította a helyreállítási munkálatokat, s ma már több mint 5000 ember dolgozik a gyárban. Működik a préskovács osztály, a hegesztőüzem, a motorosztály, a bognárműhely.

...A dolgozó munkásság élelmezése érdekében lefoglalták a gyár élelmiszerkészletét, s abból a gyárban főznek a dolgozók részére. Hozzáfogtak a gyári kórház helyreállításához is.

A munkások átérzik feladataikat, bátran belenyúlnak az üzem s a termelés újjászervezésébe és irányításába; együttműködnek a gyár vezetőségével, s egyben ellenőrzik is azt.

(Szabadság, 1945. február 10.)

★

„Tovaris P." (Orosz filmbemutató az Urániában.)

Nehéz ripvanwinklei álmot kell kidörzsölni a szemünkből és rá kell döbbenni az igazságra, hogy huszonöt év kiesett művészi életünkből.

Ezt a megdöbbenést érezzük, amikor az első orosz film bemutatóján ültünk az Urániában. Kósza hírek az orosz filmművészet nagyságáról ugyan még az évtizedes náci-propaganda gátjain is átszivárogtak, de a műalkotás meleg közelségét és meggyőző igazságát a magyar közönség sohasem élhette át. Most végre találkozott az orosz filmmel.

A Tovaris P. propagandafilm, de a legjobb propagandafilm, amit eddig láttunk.

(Népszava, 1945. február 18.)

Beérkezett az első személyvonat a Keleti Pályaudvarra.

...Hetekig tartó munkával sikerült a Keleti Pályaudvart annyira helyreállítani, hogy végre beérkezett az első szerelvény...

Egyébként Hatvan—Miskolc között a Vörös Hadsereg részére szállítja a vasút az utánpótlást, de az orosz katonák szívesen felengedik a civil utasokat a tehervagonokba — mondta az egyik vasuti tiszt a Népszava munkatársának.

(Népszava, 1945. február 18.)

★

(Néplap, 1945. március 2. A MKP február 23-i budapesti nagygyűlésének határozati javaslatai).

...A nagygyűlés megállapítja, hogy minden erővel fokozni kell a reakció elleni harcot, mert a reakciós és fasiszta elemek mind szemérmetlenebbül mozgolódnak mind Budapesten, mind az egész országban. Ezért követeli, hogy a népbíróságok azonnal kezdjék meg működésüket, hogy haladéktalanul alakítsák meg az igazoló bizottságokat, hogy a nyilasokból munkásszázadokat szervezzenek, hogy a demokráciát ne szolgálhasson menhelyül a nép ellenségeinek, hanem pallosként sújtson le rájuk.

Goldperger István

1960. február 18—március 10
A SZOVJET FILM ÜNNEPÉRŐL

Február 18-tól március 10-ig rendezik meg ebben az évben a hagyományos szovjet film ünnepét. A bemutatásra kerülő filmek végigkísérik a szovjet állam életét a Nagy Honvédő Háborútól napjainkon keresztül az eljövendő, még csak képzeletben élő — de közeli — korig, az űrhajózás koráig.

Az

Egy kislány keresi az édesapját,

hitvallás a szovjet emberek segítőkészségéről és összetartásáról, a Nagy Honvédő Háború éveiben játszódik.

A béke első napja

című film, mint a cím is mutatja, a háború utolsó akkordjait, az első békés nap boldog tervezgetéseit örökíti meg, amelyet csak egy tragikus végű szerelem árnyékol be.

A Két fiú, egy kislány

már a békés építőkorszak problémáit viszi filmre. A „két fiú", Gracskin és Gromoboljev, jópajtások. Együtt vesznek részt mindenféle mókában, a gyárban is egymás mellett van a munkapadjuk, azonban munkaeredményeik nagyon lemaradnak a sikerült tréfák mögött. Az „egy kislány" vállalja, hogy megjavítja őket, ami sok bonyodalom, tévedés után végül sikerül is.

Fantasztikus utazás

a címe annak a színes szovjet filmnek, amely napjaink legizgalmasabb és legkorszerűbb kérdésével, az űrhajózással foglalkozik.

Ezenkívül még bemutatásra kerül a

Kezedben az élet,

és a

Csuka ajándéka

című film.

A kultúrosztály a szovjet film ünnepének előadásaira csoportos látogatásokat szervez.

Marczel Jenő, III. évf. ipar szak.

Dienes Judit, II. évf. külker. szak.

Mokher Egnő, II. évf. pénzügy szak.

Miklós Ágnes, I. évf. külker. szak.

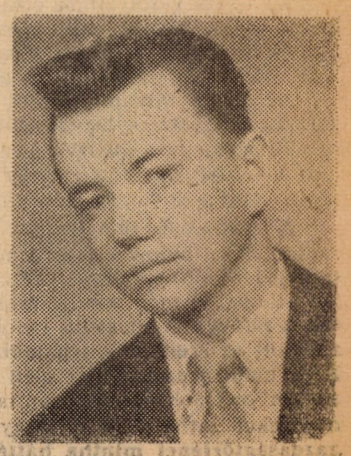

Aranyi Attila, I. évf. számv. szak.

KITŰNŐ TANULÓINK

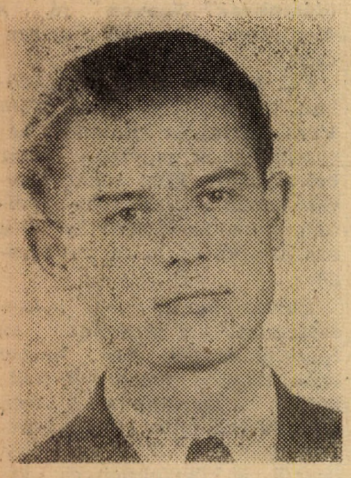

Zelkó Lajos, IV. évf. ált. szak.

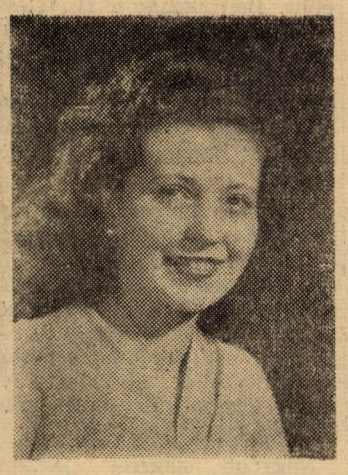

Rigó Elvira, IV. évf. ipar szak.

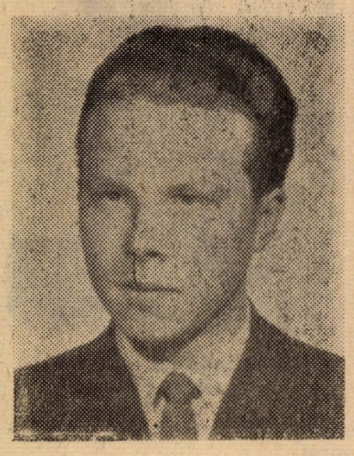

Szirtes László, IV. évf. külker. szak.

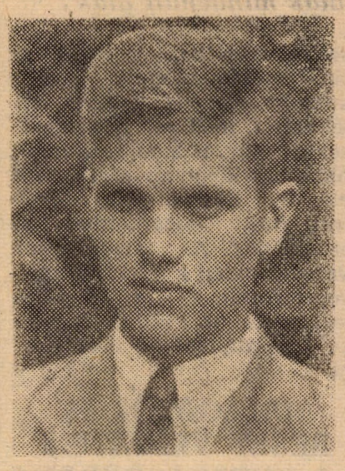

Szelényi Iván, IV. évf. külker. szak.

Volly Edit, II. évf. ipar szak.

Molnár András, III. évf. ipar szak.

Mi a véleménye

dr. Baczoni Jenő külkereskedelmi miniszterhelyettesnek külkereskedelmünk 1960. évi terveiről és a külkereskedelmi szakos közgazdászok feladatairól

Milyen feladatok előtt áll külkereskedelmünk 1960-ban?

Miután 1959-ben a külkereskedelem jelentősen túlteljesítette a tervet, túlhaladta a 3 éves terv 1960. évi fő előirányzatait, és a tervezettnél kedvezőbb fizetési mérleget biztosított, most egy jó kiinduló bázis alapján az a fő feladat, hogy az elért eredményeket megszilárdítsuk és jelentős mértékben túlhaladjuk. Az 1960-as terv a forgalom jelentős emelését irányozza elő [redacted] úgy, hogy e mellett a fizetési mérleg egyensúlyban legyen.

Minőség tekintetében a fő feladatok a népgazdaság gyorsuló fejlődéséhez szükséges import anyagok és beruházási javak maradéktalan biztosítása, a termelőszövetkezeti mozgalom elősegítése úgy, hogy biztosítsuk a mezőgazdaság gépekkel és egyéb eszközökkel (növényvédőszer, műtrágya stb.) való ellátását. Különösen fontos a traktorbehozatal, amelyet az 1960. évi terv több ezer darabban irányoz elő.

Jelentős feladat az is, hogy az ipari beruházásokhoz, az ipar korszerűsítéséhez szükséges gépeket, beruházási javakat stb. biztosítsuk.

Itt alapvetően a szocialista táborra támaszkodunk.

Hogyan szélesedik gazdasági együttműködésünk a szocialista tábor országaival 1960-ban?

1960 első félévében valamennyi KGST országgal megkötjük az 5 éves hosszúlejáratú kereskedelmi megállapodásokat és tovább erősítjük a KGST keretében a sokoldalú gazdasági együttműködést. A külkereskedelem fő feladata, hogy a KGST külkereskedelmi állandó bizottságában aktív módon vegyen részt mindazokban a munkákban, amelyek a baráti országok közötti kereskedelem kiszélesítését, minőségileg és gazdaságilag megalapozzák, elősegítik. Emellett rendkívül fontos cél, hogy a távol-keleti népi demokráciákkal erőteljesen tovább fejlesszük az évek során jelentősen megnövekedett forgalmat (ezen országok nem tagjai a KGST-nek). Különösen jelentős volumenben is Kínával való kereskedelmünk.

Milyen feladatok és lehetőségek állnak az egyetemet végző külkereskedelmi szakos közgazdászok előtt?

A külkereskedelemben dolgozóknak jó kereskedőknek kell lenniük, de a jó külkereskedelmi munkát egyúttal sokoldalú tudás alapján, elmélyült közgazdasági tartalommal kell végezniük. A szocialista külkereskedelemben rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy művelt, komoly közgazdasági tudással rendelkező gárda szilárd politikai alapon végezze a munkát. Sokoldalú és érdekes feladatok állnak a külkereskedelemben a fiatal közgazdászok előtt, a szocialista piaci kapcsolatok, a belföldi gazdaságossági, termelési és kereskedelmi kapcsolatok, a tőkés piaci konjunktúra kérdései tekintetében egyaránt.

Miben látja Baczoni elvtárs a most kidolgozás alatt álló felsőoktatási reform fő feladatait?

A teendők és gondolatok most kristályosodnak ki. Örülünk, hogy a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Külkereskedelmi tanszéke a Külkereskedelmi Minisztérium és a vállalatok egyes dolgozóit is bevonja az előkészítő munkába. Itt röviden annyit lehetne mondani, hogy az előbb vázolt sokoldalú feladatok figyelembevétele alapján megfontolandó, nem volna-e célszerű a képzés idejét felemelni. Feltétlenül szükséges, hogy jobban megtaláljuk a módját az elméleti oktatás és a gyakorlat követelményei jobb összehangolásának.

Mi a véleménye Baczoni elvtársnak az eddig végzett hallgatók munkájáról?

Általában jól beváltak, kedvező kép alakult ki róluk. A munkájukkal kapcsolatos hibák a következőkben foglalhatók össze:

a) Elég szép számban vannak olyanok, akiknek túlzottak az igényeik, nem érzékelik, hogy az egyetem után szükséges egy bizonyos gyakorlat, pedig enélkül nem lehet a külkereskedelemben jó munkát végezni. A gyakorlat bizonyos időt igényel a szakmában, enélkül az elméleti tudás nem elegendő.

b) Az egyetemi tananyagok helyenként túlságosan elvontak, jók, de nem hozzák elég közel a hallgatókhoz az élet tényleges problémáit, így nem mindig igazodnak el kezdetben helyesen.

c) A külkereskedelemben a közgazdasági munka jó megalapozása, bár az utolsó három évben komoly előrelépést tett, nem kielégítő. Sok helyen olyan probléma is felvetődik, hogy a végzett fiatalember nemigen találja meg a segítséget, hogy mélyebb közgazdasági tudását kibontakoztassa.

A KKM és a vállalatok fontos feladata, hogy helyesen foglalkozzanak a fiatalokkal. Ugyanakkor a tapasztalat azt mutatja, hogy a fiatalok jól érvényesülnek a külkereskedelemben, egyrészt a munkában gyorsan és igen jól használhatók, másrészt pedig saját érvényesülésük előtt is nyitva áll az út.

Hogyan készülünk a TDK-ra?

Előző számunkban beszámoltunk a március végén sorakerülő tudományos diákköri konferenciák programjáról. Azóta a lebonyolítás részletes rendjére vonatkozó tervek is elkészültek. Ezek szerint a földrajzszakból 3—4 jól sikerült dolgozatot, s egyéb szakokról körülbelül 3—5 dolgozatot Szegeden a társadalom- és természettudományi szekció földrajzi, illetve közgazdaságtudományi alszekciójában adnak elő és vitatnak meg március 28-án. A közgazdaságtudományi szekció 29—30-án egyetemünkön folytatja ülését.

A dolgozatokat március elejére kell elkészíteni.

Számíthatunk-e értékes dolgozatokra?

Hogy e kérdésekre választ kapjunk, elmentünk arra a megbeszélésre, amelyet a konferenciákra való készülést s az ülések lebonyolítását szervező bizottság Pach elvtárs vezetésével tartott. A megbeszélésen kiderült, hogy a vizsgaidőszak bizonyos törést okozott a felkészülés munkájában, s emiatt a helyzet „nem túlságosan jó". Viszonylag gyengén állnak a felkészülésel az Iparkaron és az Általános karon. Meglepő például, hogy a Politikai Gazdaságtan és a Népgazdaság Tervezése tanszéken nem tudnak arról, hogy valaki a tárgy keretébe tartozó témával foglalkozó dolgozatot készítene.

Úgy tűnik viszont, hogy a földrajzszakosok, akik tavaly nagyon szép eredményt értek el s megbecsülést szereztek egyetemünknek, most is nagyon komolyan készülnek a konferenciákra.

Pach elvtárs megemlítette, hogy egészen a legutóbbi időkig a KISZ sem végzett megfelelő munkát ezen a területen, pedig — mint mondta — elvárhatnánk, hogy a TDK-munkának a KISZ is gazdája legyen.

★

Ha a helyzet nem is biztató, mégis vannak már most olyan dolgozatok, amelyek elég színvonalasnak látszanak.

Kik írják ezeket, s milyen témákat dolgoznak fel?

Kérdésünkre válaszolva *Varga* Gyula negyedéves földrajzszakos hallgató TDK-dolgozatával kapcsolatosan a következőket mondotta:

— Dolgozatomban a pápai járás mezőgazdasági termelőszövetkezeteinek munkaerőhelyzetével foglalkozom. A téma már nem új számomra, múlt évi dolgozatomban is bővebben vizsgáltam a tsz-ek munkerőhelyzetét, tagságuk korösszetételét a soproni járásban. Nagyon szívesen foglalkozom ezzel a kérdéssel. Tanulmányomon igen sokat dolgoztam, és szeretnék jó eredményt elérni.

— Sajnálom, hogy hallgatótársaim közül elég kevesen érdeklődnek a tudományos diákkör iránt, és így a mezőgazdasági tanszék által meghirdetett diákkör sem indult be. Sajnos, ez esetben a tanszék sem tett meg mindent a cél érdekében, pedig igen sokat tanulhattunk volna egymástól.

KOCSIS JÓZSEF

IV. éves, pénzügyszakos hallgató

a termelőszövetkezetek hitel-ellátásáról,

az állami kezdvezmények mértékéről ír, különös tekintettel a hitelkedvezményekre és ezeknek az árutermelésre gyakorolt hatására.

— Miért éppen ezt a témát választottad?

— Ez volt a nyári üzemi gyakorlati témám is, mellyel elnyertem a Magyar Nemzeti Bank által hirdetett pályázat első díját és az ezzel járó ezer forintot.

— E dolgozatot a TDK-ra két szempontból kívánom átdolgozni. Egyrészt a hitelellátás fejlődésével, ezen belül a termelőszövetkezeti mozgalom rövid történeti áttekintésével bővítem, másrészt a 3004/2. számú rendelet alapján továbbfejlesztem.

— Eredeti dolgozatomban a 3004/1. számú rendelet alapján végeztem elvi számításokat, mely rendelet közvetlen hatását akkor még nem tanulmányozhattam. E számításaimat hasonlítom össze TDK-dolgozatomban a jelenlegi zárszámadások révén konkréttá vált tényekkel, kiegészítve ezt a 3004/2. számú rendelet nyomán létrejövő új helyzetre vonatkozó számításokkal és következtetésekkel.

Természetesen a kiragadott dolgozatok szerzőin kívül még sok hallgató készül a Tudományos Diákkör konferenciáira és majd ezeken dől el, hogy kinek a felkészülése volt a legeredményesebb, kinek a tanulmánya segítette elő leginkább hallgatóink alaposabb közgazdasági felkészültségét.

Miért nem lettem kitűnő?

Hát semmiesetre sem azért, mintha nem volnék képes rá, vagy mert nem vagyok elég szorgalmas. E vádat visszautasítom. Én azért nem lettem kitűnő, mert — én egész egyszerűen nem akartam kitűnő lenni. Úgy bizony. Nem akartam. Juszt sem. Hogy miért? Elmondom.

A vizsgaidőszak kezdetén megtudtam az egyes rendűségi határokat. Jórendű az, aki legalább 3,51-ot, jeles, aki 4,51-ot, ér el. Aki pedig csak 3,50-es, illetve 4,50-es eredményt mutat fel, az alsóbb kategóriában marad. Na mármost. A fentiekből logikusan következett, hogy az lesz kitűnőrendű, aki *5,01-ot* ér el. Aki csak 5,00-t, az még jeles. Világossá vált előttem, hogy a jelenlegi osztályzási rendszer mellett az 5,01-ot nem igen érhetném el, s én nem akartam azok sorába állni, kiket a fenti rendűségi törvényszerűség megsértésével már 5,00-os eredménnyel is kitűnőnek kiáltanak ki. E kivételezést nem fogadnám el. S akkor itt állnék csupa jeles vizsgával, egy századdal elmaradva az óhajtott eredménytől. Még jobban bosszankodnék, mint az a sok társam, aki páros számú vizsga esetén éppen 2—3 vagy 4,50-et ért el.

Vannak ugyan egyesek, akik makacsul hisznek benne, hogy ezen esetleg lehetne segíteni. Két módszer adódik. Az egyik, a kézenfekvőbb a jelenlegi öt jegyű osztályzási rendszer valamiféle módosítása (erre még nincs konkrét javaslat). A másik sokkal merészebb, eredetibb. Hitvallói az ismeretes Népszabadság—Dr. Árgus vitára hivatkozva azt állítják, hogyha az új évtized 1960. január 1-én kezdődik, s ezzel egyezően a század második fele már 1950 és nem 1951. január 1-én kezdődött, úgy mindezekből folyik, hogy például a 3,50 már a két jegy közti egész második feléhez tartozik. Szerintük ugyanis az első fél már 3,49-nél, vagyis az 50. század utolsó tízmilliárdod cikrájával tökéletesen be van fejezve, s a 3,50-nel kezdődő 51. századnak fikarcnyi köze sincs az egész első feléhez.

De ezek csak utopikus elképzelések. A valóság olyan, amilyennek a cikk elején vázoltam. Ezután remélem, mindenki megérti, hogy én tudatosan nem akartam kitűnő lenni, s mint bizonyos helyeken ismeretes, nem is lettem. Na ja, ha én elhatározok valamit!

(avar)

Koszonits Katalin, I/B. tanári szak.

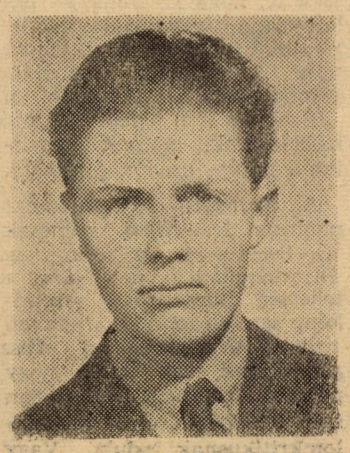

Becski György, I. évf. agrár szak.

Polgár Edit, I. évf. ált. szak.

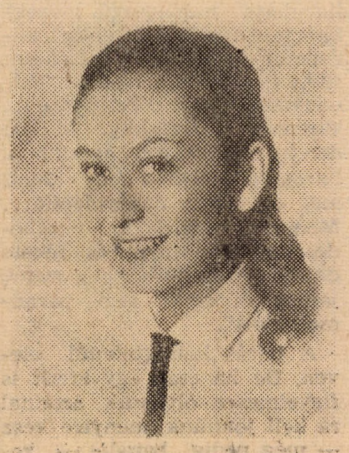

Kerékgyártó Pálma, I. évf. külker. szak.

Povázsai János, I. évf. külker. szak.

Simonné, Miklós Valéria, II. évf. külker. szak.

A DUNA MÁSIK OLDALÁRÓL

Látogatás a Műszaki Egyetemen — Hogyan vesznek részt a jövő mérnökei a kutatásban? — Az Auditorium Maximumban — A diák mindenütt diák?

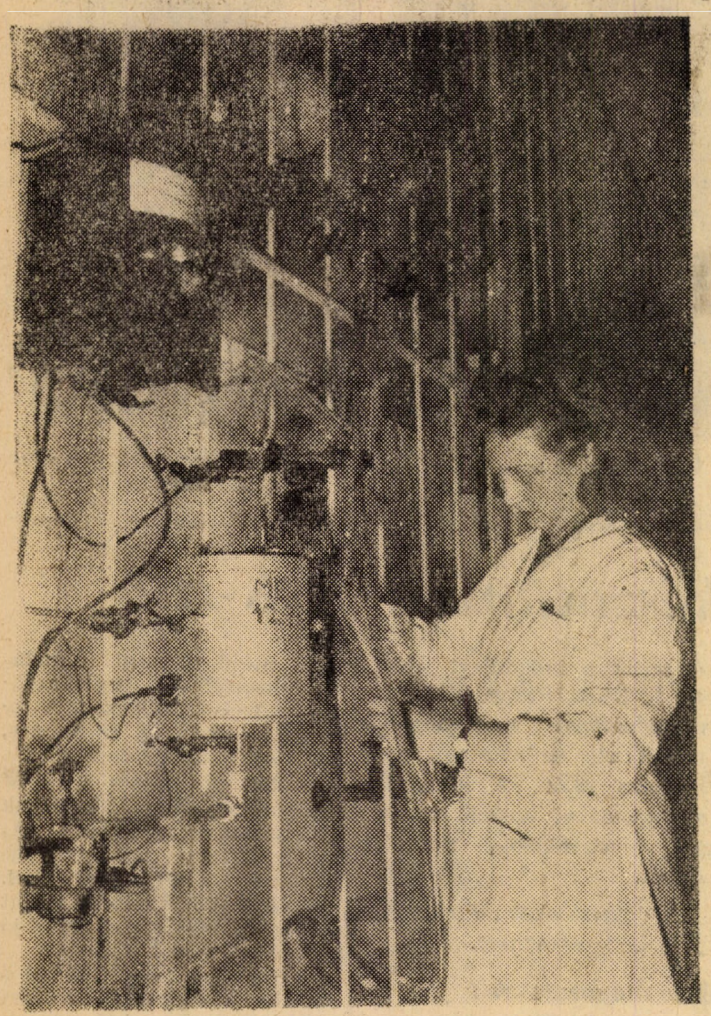

Szabó Margit a formaldehid-előállító készüléknél

Szökrön László felvétele

Délelőtt fél tizenegykor érkeztünk meg a Jövő Mérnöke szerkesztőségébe, ahol a szokásos lapzárta előtti kétségbeesett hangulat uralkodott. Ettől függetlenül nagyon szívesen fogadtak bennünket és segítettek, hogy megnézzük, hogyan folyik a munka a Duna túlsó partján, mit csinálnak szomszédaink, a „Jövő mérnökei".

Minos király labirintusa elbújhat az egyetem hatalmas és kiismerhetetlen épületei mögött. Mi, szegény riporterek, riadtan tekintgettünk jobbrabalra, egyre attól félve, hogy soha többé nem fogjuk már megtalálni a drága Gellért tér és Dimitrov tér ismerős macskaköveit.

Fotoriporterrel felszerelve indultunk el felfedező útunkra. Éppen szünet volt, s egyesek, akik a félévet már megkezdték, zsibongtak az előadótermek előtt. Nem túlsokan voltak. Hosszú és kanyargós baktatás után értünk el dr. Csűrös Zoltán professzor tanszékére, a szerveskémiai technológiai intézetbe. Amint beléptünk az ajtón, megtorpantunk. Pipetták, lombikok, Bunzen-égők, különböző furcsa készülékek és folyadékok között néhány fehérköpenyes tudós-jelölt foglalatoskodott. Úgy látszik, őket nem zavarta az átható, kellemetlen szag.

Hősies riporterekhez méltón gondolatban befogtuk az orrunkat s bizonyos tisztelettel vegyes kíváncsisággal tekintettünk körül. Csupán arra vigyáztunk, nehogy hozzáérjünk valamihez. Hiába, nem tanultuk meg eléggé a technológiát. nem akartunk úgy járni, mint Törőcsik Mari a Kölyök című filmben. Ezt az aggodalmunkat kifejezésre is juttattuk s a megnyugtatás mellett azt is közölték velünk, hogy ha már Törőcsik Marit emlegetjük — ő is volt már itt. A Gyalog a mennyországba című film laboratóriumi jeleneteit e helyiségben forgatták.

Megtudtuk, hogy ebben az intézetben kémiai alapkutatásokkal, az ipari termelés tökéletesítéséhez szolgáló kutatásokkal foglalkoznak, tehát az oktatómunka mellett intenzív kutatómunka is folyik. Jól felszerelt, modern berendezésekkel ellátott laboratóriumok, hatalmas könyvtár segíti ezt elő, ahol húsznál több folyóirat között válogathatnak az érdeklődők. A tanársegédek valamennyien két-három nyelven fordítanak, s így sikerül a legmodernebb külföldi technika tapasztalatait is alkalmazni.

HALLGATÓK IS RÉSZT VEHETNEK A KUTATÁSOKBAN?

kérdezzük.

A hallgatók — hangzott a válasz — akik a tudományos diákkörben dolgoznak, egy-egy oktató vezetésével kísérleteket végezhetnek a laboratóriumban, s ezzel a lehetőséggel sokan élnek is. Ezenkívül külön szigorló laboratórium is van, ahol a diplomamunkájukat készítő szigorló mérnökök minden segítséget megkapnak a diplomaterv sikeres elkészítéséhez.

Rögtön meg is látogattuk ezt a „szigorló" laboratóriumot. A sok üvegcső mögött először alig láttuk meg azt a három fehérköpenyes alakot, akik komolyan hajolnak egy-egy lombik fölé. Félénken közeledtünk egy csinos barna lányhoz:

— Allil alkohol kopolimerizációval foglalkozom — mondta Csolák Vera. Naponta reggel 8-tól este fél 6-ig tartózkodom itt. Diplomamunkámon dolgozom, melynek megvédésére körülbelül májusban kerül sor.

A következő szobában ismét különös készülékeket csodáltunk meg. Itt naponta 7—8 hallgató dolgozhat, s az intézet állandóan bővíti, fejleszti a laboratóriumot, hogy minél több hallgatónak nyújtson teret a tudományos kutatáshoz, hogy közelebb kerüljenek a gyakorlati élethez.

A tanszéken láttuk a Csűrös professzor és egyik munkatársa, Gara adjunktus által szerkesztett vízkozimétert, mely a Szovjetunió Tudományos Akadémiáján dolgozó Trapeznyikov professzorral szoros együttműködésben készült.

Bevalljuk őszintén, hogy noha a kedves és előzékeny Gara adjunktus részletesen elmagyarázta nekünk a készülék alkalmazását, kémiatudásunk elégtelensége miatt a magyarázatból semmit sem tudtunk megjegyezni. Különben is már zúgott a fejünk és káprázott a szemünk a sok furcsa látnivalótól.

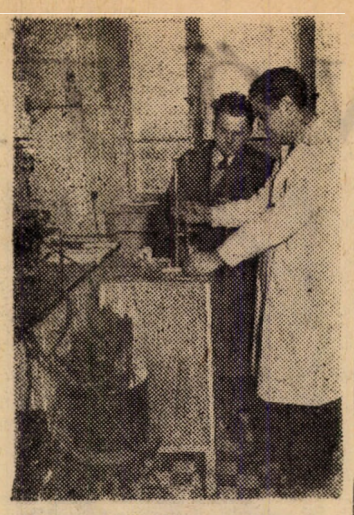

Gara adjunktus a viszkozimméter előtt

Lányok, figyelem! Még egy érdekesség erről a tanszékről. A tanársegédek majdnem kivétel nélkül 30 éven aluliak. A pályaválasztás módosítása meggondolandó.

Bucsút véve a szerveskémiai technológiai intézet kedves dolgozóitól, folytattuk expedíciónkat, és körülbelül fél órás tanaszló gyaloglás és lifthasználat után (ott sem használnatjak a hallgatók a liftet) eljutottunk a villamosság és automatika tanszék gyakorlati helyiségebe. Itt csupán hatalmas gepeket volt szerencsénk látni, sajnos, a gyakorlatok ebben a félévben még nem kezdődtek meg.

Ezek után igazán szerettünk volna már hallgatókkal is találkozni. De hol? Hol lehet ilyenkor fényes nappal, délelőtt 11 órakor hallgatókat látni? Talán az egyik előadóban? El is jutottunk az Auditorium Maximumhoz (gyengébbek kedvéért: a legnagyobb előadóteremhez). Hátul az ajtó nyitva (mint nálunk) éppen dr. Vörös Imre professzor tartott gépelem-előadást a II. eves gépészhallgatóknak.

Érdekes téma után kutatva eljutottunk a csillárok fényében úszó könyvtárba. Az olvasóteremben feltűnően sok hallgató görnyedt tankönyvei fölé. Csodálattal adóztunk azoknak, akik már a félév elején ily szorgalmasak. Megnyugtatásunkra közölték, hogy azért „akadnak" olyanok is köztük, akik elmaradt vizsgájukra készülnek.

Az idő rövid volt, a látnivaló sok. „Mindent megnézni úgyse tudunk" jeligével elhagytuk az egyetem épületét, s megállapítottuk, hogy bár sok a helyi sajátosság, a diákok azért mindenütt egyformák.

Következő számunkban ELTE-beli látogatásunkról számolunk be.

Egri Mari — Nagy Mari

Kezdődik a második félév

A III. előadóban a megszokottnál is nagyobb nyüzsgés fogad. Hosszú sor áll az asztal előtt. Beiratkozás a II. félévre. Persze nem mindenki számára végleges ez. A tanulmányi előadó arcán — valahányszor átveszi az indexet — megértő mosoly villan fel: „Bennmarad?" Bizony elég sokszor — nem — a válasz.

Egy szemüveges Anonyma, mikor megtudja, hogy éppen őt akarom riport-alanyul kiszemelni, kézzel-lábbal tiltakozik. De úgy kell nekem. Első kérdésem után — *Hány u. v.-je van?* — többet nem tudok kiszedni belőle. Ez érthető is. Nem? Persze, mire erre rájöttem, már késő volt.

Nagyobb sikerrel jártam *Fakler Pál* I. éves belker-szakos hallgatónál. Annál is inkább, mert ő jeles eredménynyel végzett. *Vágya?* Válasz: *szeretne kitűnő lenni. Milyen érzés utána lenni egy vizsgaidőszaknak? Nagyon jó. S megjegyzi: sok múlik a szerencsén.*

Fél háromkor az I. előadóban már alig volt valaki. *Tóth Vera* szerint az általános karos hallgatók nagyrésze már beiratkozott. Elég sokan kapták vissza az indexüket, jobban mondva: viszonylag elég sok az utó- és halasztott vizsga.

Banka elvtárs már pontos számadatokkal is szolgál az iparszakosokról. Fél három után néhány perccel 140 hallgató már beiratkozott s még csak 59 volt hátra. Pedig a beiratkozás 1—5 óráig tart. Úgy látszik, a követelmények kisebbek valamivel, mint például egy szigorlaton. Nincs halasztás, nincs u. v.

CSEPPEK

Tagadjuk az „ami késik, nem múlik" közmondás létjogosultságát. Mert ugyebár, ha az ösztöndíjat vesszük...

★

Az egyetemi hallgatóság Malthusszal vállvetve harcol az előadótermek túlnépesedése ellen.

★

Az órákról való távolmaradás bűncselekmény. Elkövetői 5—10 Ft-ig terjedő különeljárási díjat kötelesek fizetni a Puskin mozi pénztárába.

★

A nagykorúság átka: választani kell a sárgarborsó és a kelkáposzta között.

★

Új zenemű az I. évfolyamon: Variációk egy Huszár-témára.

Izzadságcseppek

A mezőgazdasági vizsgán: a tehenek ellésének első mozzanata az, hogy beviszik az ellő tehenet a szülőszobába.

Áruismeretből: a rádióaktivitás az a folyamat, melynek során aktivizálják a rádiót.

Matematikából: Elemi transzformáción a generáló elemek halmazát értjük.

Nemzetköziből: Nero indiai miniszterelnök.

E heti javaslatunk

Bár Petőfi azt írta, hogy „Mi vagyunk a lámpafény", kiküldött tudósítónk legfrissebb jelentése szerint még mindig nem kezdtünk el világítani a folyosókon. Ezért jó lenne, ha az áramtakarékosság elveinek eddig is kitűnően megvalósított alkalmazása mellett fáklyákat, mécseseket, kandellábereket helyeznének el a fontosabb kanyarodókban. Ha ez esetleg akadályokba ütközik, javasoljuk szentjánosbogarak tömeges begyűjtését.

Mert a villany felgyűjtására nem is merünk gondolni.

KÖZGAZDASZ
A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként
Szerkeszti a szerkesztő bizottság
Felelős szerkesztő **Bögre Katalin**
Szerkesztőség:
Bp. IX., Dimitrov tér 8. III. 381
Telefon 186—850 (138-as mellék)
Kiadja: Hírlapkiadó Vállalat
Bp. VIII., Blaha Lujza tér 3
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Nyomatott a Szikra Lapnyomdában

A giccs természetrajza

(II. folytatás)

A bestseller, az irodalmi giccs nem más, mint a *nyárspolgár izlésének irodalmi megnyilatkozása.* Ezért neveztem álirodalomnak, hisz igaz irodalmi alkotás nem születhet, amikor az író (mindegy, hogy tudatosan vagy öntudatlanul) alárendeli önálló alkotó képzeletét egy kialakult — helytelen — izlésnek s a siker érdekében ennek szócsövévé szegődik.

Mindez egyben segít talán megértetni, miért nem soroltam a témát is az irodalom elsőrendű ismérvei közé. Hiszen ha megvizsgáljuk a legjobb bestsellereket, meg kell állapítanunk, hogy íróik kitűnő tematikai szimattal rendelkeznek. *Földes Jolán A halászó macska utcájában* rátapint az emigráció problémájára, *Cronin* életművének alaptémája a szociális nyomor és igazságtalanság. *Bródy Lily* az állástalan diplomások helyzetével foglalkozik *A felesége tartja el* című könyvében, és még hosszan sorolhatnánk a példákat. A témák megoldások azonban kétségtelenül bizonyítja, hogy az értékmérő *nem a téma, hanem az író szemlélete.* Hisz a bestsellerírók kezén a legjobb témák is giccsé silányulnak, egyszerűen azért, mert ugyanazzal a szemüveggel nézik, mint kispolgár olvasóik.

Bármely bestseller tartalmát analizáljuk, a témakezelés azonnal leleplezi az írót. S az se tévesszen meg senkit, ha a bestsellerek látszólag érdekes problémákat boncolnak. Az idő halad, s a bestseller-írók is tudják, hogy ma már elsősorban nem a szegény gépírókisasszony és a gazdag bankigazgató szerelme érdekli a közönséget. Módszereikben és mondanivalójukban azonosulniuk kell a habár lassan, de mégiscsak fejlődő átlagolvasókkal. Ezért a modern bestseller sokkal differenciáltabb, mint — teszem azt — *Courts Mahler* vagy *Ohnet* művei. A lényegben azonban nincs eltérés köztük: a felvetett problémákat elkenik s az igazságot — a társadalmit éppúgy, mint a lélektanit — meghamisítják. Innen a bestseller romboló hatása, melyet sokkal lényegesebbnek érzek a ponyváénál.

Ugyanígy nemcsak a tartalomban, a mondanivalóban, hanem az *emberábrázolásban* is kimutathatjuk, a giccset, a kispolgár szemüvegét. Idézzünk néhány mondatott a bestsellerek koronázatlan királynőjének, az *Elfújta a szél*nek első oldaláról, ahol megjelenik a könyv hősnője: „Scarlett O'Hara nem volt épp káprázatos szépség, de a férfiak nem igen tudták hűvös szemmel megbírálni... Túlságosan élesen meglátszott az arcán, hogyan keveredtek rajta francia eredetű délamerikai arisztokrata családból származó anyjának finom vonásai pirospozsgás ír apjának nyers, nehézkes vonásaival... Erős, ferde, fekete szemöldöke meglepően szöges vonalat rajzolt csodálatosan finom, magnoliaszirom-fehér homlokára... Tizenkét yard anyagból készült vadonatúj, világoszöld, virágos szövésű muszlinruhája habkönnyű fodrokban terült szét a krinolin abroncsai fölött, s tökéletesen illett hozzá a lapossarkú, halványzöld, puha bőrcipőcske... Tizenkét hüvelyknyi karcsú dereka kellően érvényesült — három államban nem akadt még egy ilyen darázsderék... Modorát, tartózkodó viselkedését az édesanyja és fekete dajkája irányította, de a szeme járásának senki sem parancsolhatott".

A leírás kétségtelenül eleven. De ha csak egy kicsit is figyelmesen olvassuk, azonnal rá kell jönnünk, menyire kész — még pedig banális — recept alapján készült. Végy egy finom, arisztokratikus anyát, egy nyers, de nagyon jószívű apát (a jelzőket semmiképp sem szabad megcserélni!), igen jólnevelt, de azért egyéniséget sugárzó tekintetű, magnolia-szirom-fehér bőrű, darázsderekú (három államban nincsen párja) leánykájukat öltöztesd diszkrét s mégis egyéni eleganciájú ruhába (lehetőleg vadonatújba) — s kész a legtökéletesebb bestseller hősnő portréja. Ezek után már egy pillanatig sem csodálkozunk, amikor fél oldallal később a vele társalgó Tarleton-ikrekről megtudjuk, hogy „tüzesek és veszedelmesek, de ha valaki bánni tudott velük, kezesek, mint a bárány". Amiről remélhetőleg nem kell bebizonyítani, hogy a legelcsépeltebb közhely.

Ugyanígy kivétel nélkül valamennyi szereplőről kimutatjuk, hogy banális, előregyártott elemekből készültek. Ashley, a félelem és gáncs nélküli Bayard-lovag, Melanie, a földreszállt angyal, Mammy, a családhoz holtáig hű öreg dajka, Rhett Butler, a luciferi emelvényre állított szabvány úriember — olyan sablon-jellemek, hogy nyugodtan használhatnánk szemléltető eszközként egy, az álirodalomról rendezett tanfolyamon. (Csak zárójelben írjuk ide: nem érdektelen összehasonlítani, mennyire megegyezik ebben a fontos módszertani gyakorlatban, a sablonok használatában a bestseller és a sematizmus, e két álirodalmi „műfaj". Ami természetesen nem jelenti, hogy egyébként is azonosak.)

Nem véletlenül használtam azt a meghatározást, hogy a bestselleríró önnön alkotókészségét alárendeli a nyarspolgár ízlésének. Ez ugyanis nem ugyanaz, mintha az író saját polgári világnézete alapján írna. A világirodalom még a huszadik században is nem egy remekművet köszönhet polgári szemlélet ű íróknak. A bestsellíró viszont a pénz és hírnév ikercsábításának parancsára kénytelen kötődni az átlagolvasó izléséhez és színvonalához. (Természetesen nehéz pontosan megállapítani, melyik bestseller-íróban alapvető ez a kötöttség, s melyik lett volna képes arra, hogy megszabaduljon tőle, ha nem uralkodna rajta a sikerszomj.)

A csábítást még csak növelte, hogy az irodalom üzletté való alakulásával párhuzamosan az írás foglalkozássá vált. A huszadik században gombamódra szaporodtak a „független", a piacra dolgozó irodalmárok, aminek prostituáló hatása szemmel látható.

A prostituciós folyamat pontosan lemérhető nemcsak az irodalmon, az írókon is. Bizonyítékául annak, hogy a tehetség önmagában semmiképp sem elegendő maradandó művek létrehozásához. Hisz gondoljunk csak arra, hogy például *Bromfield* ifjúkorában igen tehetséges, éles társadalomkritikusnak indult. Vagy emlékezzünk *Molnár Ferencre*, aki az *Éhes várostól* és a *Pál utcai fiúktól* kanyarodott el a milliókat hozó színdarabok felé, és *Herczegre*, kinek korai novellái lényegesen többet igértek a Gyurkovics lányok és fiúk értékénél. Ez egyben arra is felhívja a figyelmet, hogy a Croninok, Margaret Mitchellek, Knittelek, Vicky Baumok, tehát a szabvány bestseller-írók mellett vérbeli írók életművében is nemegyszer kimutathatjuk a bestseller hatását. Gondoljunk csak az olyan világszerte elismert — és valóban olykor magas művészi színvonalat elért — írókra, mint *Maugham, Upton Sinclair, Remarque, Stefan Zweig* és *Lagerlöf*. Eszemben sincs feltételezni, hogy ezek az érdemes művészek megfontolt szándékkal adták el lelküket az ördögnek. Példájuk annál inkább intő mementó — milyen károkat okoz az üzleti szellem behatolása a művészetbe. A következő körülmények megteremtése viszont, hogy a művész száműzhesse tudatából vagy tudat alatti rétegeiből az anyagi siker csábítását, a társadalom feladata. A prostitució megszüntetésének nehezebb és lényegesen hosszabb folyamata annak elérése, hogy ne legyen szükség prostituáltakra. Az egyszerűbb: hogy senkinek se legyen szüksége prostituálnia magát. Akik viszont másra nem alkalmasak, azokat nyugodtan száműzhetjük az irodalomból.

Gyurkó László

(A Valóság 1959/6. számából)